

PLATON

SOFISTA

Przełożył oraz wstępem i objaśnieniami opatrzył
WŁADYSŁAW WITWICKI

Kęty 2021
WYDAWNICTWO
MAREK DEREWIECKI

Tytuł oryginału:

Σοφιστής

Wydanie pierwsze drukiem: Wydawnictwo ANTYK, Kęty 1999

Podstawa wydania:

Platon, *Dialogi*, t. I–II, Wydawnictwo Marek Derewiecki, Kęty 2021

© 2021 for the Polish edition by Wydawnictwo Marek Derewiecki

Przełożył oraz wstępem i objaśnieniami opatrzył: Władysław Witwicki

Przekład i opracowanie przejrzała i uzupełniła: Edyta Kubikowska

Korekta: Teresa Dziemińska

Skład tekstu i projekt okładki: PA

ISBN 978-83-66315-68-6

WYDAWNICTWO MAREK DEREWIECKI

ul. Szkotnia 29a, 32-650 Kęty

tel./fax (33) 8454149, 603931607

e-mail: wydawnictwo@derewiecki.pl

Księgarnia: www.derewiecki.pl

Dystrybucja: tel. 502637305

Spis treści

<i>Sofista</i>	4
Notka o Autorze	74
Lista dialogów Platona wydanych w formie ebooków	75

SOFISTA

OSOBY DIALOGU:

TEODOR¹

SOKRATES

GOŚĆ Z ELEI

TEAJTET

I *Teodor*: Zgodnie z wczorajszą umową Sokratesie², przychodzimy
216 sami, jak się należy, i przyprowadzamy kogoś jeszcze: tego oto Gościa.
On pochodzi z Elei; bliskie mu są koła związane z Parmenidesem³
i Zenonem⁴ i to jest wielki miłośnik wiedzy⁵.

B *Sokrates*: A może ty sam nie wiesz Teodorze, że nie gościa, tylko
jakiegoś boga prowadzisz, jak to Homer powiada? On mówi, że nie-
jeden bóg ludziom towarzyszy, którzy mają w sobie wstyd i uczciwość,
a nie najmniej bóg-opiekun gości. Z góry patrzy na dobre szelmostwa
i dobre postęпки⁶. Więc kto tam wie — może tak i z tobą ktoś taki
z wyższych sfer chodzi, żeby z góry patrzeć, jak my tu nic myśleć nie
umiemy, i żeby nas kłaść w dyskusjach — jakiś taki bóg pogromca
w dysputach?

Teodor: To nie jest charakter naszego Gościa, Sokratesie. On zna
miarę we wszystkim, lepiej niż ci, co się zawodowo zajmują sporami.

¹ Teodor z Cyreny (gr. Kyrene) zob. *Teajtet*, przyp. 2. [Przyp. red.]

² Teodor nawiązuje do dialogu z poprzedniego dnia, czyli do Platonowego *Teaj-teta*, który kończy się słowami Sokratesa „Jutro rano, Teodorze, spotkamy się tutaj znowu”.

³ Parmenides z Elei (ok. 540—po 480 p.n.e.), grecki filozof, twórca szkoły eleackiej. Autor poematu filozoficznego *O naturze*. Przyjmował wyłącznie istnienie bytu — jednego, wiecznego, niezmiennego, nieruchomego. Przeczył możliwości istnienia niebytu, dowodził, że nie ma stawania się i zmiany. Utożsamiając byt z myśleniem kwestionował samą możliwość myślenia o niebycie. I właśnie wokół tego zagadnienia będzie się toczyć najważniejsza w tym dialogu część dyskusji. Zob. wstęp do dialogu *Parmenides*.

⁴ Zenon z Elei (ur. ok. 490 p.n.e.), grecki filozof, uczeń Parmenidesa. Autor prawdopodobnie jednego tylko dzieła *O naturze*. Zajmował się głównie dialektycznym zbijaniem twierdzeń przeciwników szkoły eleackiej. Wykazywał, że niemożliwa jest wielość, ruch, stawanie się i przemijanie.

⁵ Kim jest Gość z Elei, bliżej nie wiadomo. Zwykle poprzestaje się na podanej tu charakterystyce. Jedynie Marsilio Ficino w swoim komentarzu do *Sofisty* doszukiwał się w Gościu filozofa Melissosa, o którym wspomina Sokrates w *Teajtecie* (180E i 183E—184A), zestawiając go w parze z Parmenidesem. Pomysł Ficina nie wydaje się jednak uzasadniony.

⁶ Por. *Odyseja* XVII 485—7; IX 271.